

ταύτης τοῦ καμάτου καὶ τῆς ἐξαντλήσεως ἦτο ἀρρήτως μελαγχολικόν. Ἄροτῆρες, ὑποζύγιον μὲ τὸν φόρτον τοῦ ἀρότρου, γεωργός.

Ἐνῶ ἐβάδιζε παρὰ τὴν ἄμαξιν ἡμῶν, τὸν εἶδον νὰ σταθῆ ἔπος ἀναπνεύσῃ βαθύτερον. Καὶ εἶχε πολλὴν ὁμοιότητα πρὸς στεναγμὸν οὐδύνης ἢ ἀναπνοῇ αὐτῇ. Καὶ συγχρόνως ὡς ἀπήχησεν σαρκασμοῦ, τοῦ σαρκασμοῦ τῆς ἀντιθέσεως, ὅστις δὲν παύει νὰ εἶναι τραγικὸς ἐκ τοῦ ὅτι εἶναι ἀκούσιος, ἤκουσα ἡχηροὺς φαιδροὺς γέλωτας ἐκ τῆς ἀμάξης τῶν ξένων.

Ἦτο ὠραία, ἀφράστως γλυκεῖα, ἢ μυστηριώδης ἐκείνη, ὧρα τοῦ λυκόφωτος. Ἄλλ' αἱ ψυχαὶ τῶν δυστυχῶν τούτων εἶναι ξέναι καὶ πρὸς τὴν μόνην χαρὰν τὴν ὁποῖαν ὄρωρᾷ τοῖς παρέχει τὸ περιβάλλον, πρὸς τῆς ἀγροίκου φύσεως τὰς καλλονάς. Ἡ γοητεία τῆς ἐρημίας ἐκείνης, ἢ ἔκτασις τῆς γαλήνης τῆς ἀνεκφράστου, τὴν ὁποῖαν εἰσέπνεον ἐν τῷ μέσῳ τῆς μεγαλοπρεποῦς ταύτης φύσεως τὴν στιγμὴν ἐκείνην τοῦ μυστηρίου, δὲν εἶχεν οὐδεμίαν ἀνταύγειαν ἐπὶ τῆς ἐπωδύνου ἐκείνης τοῦ γέροντος μορφῆς, τῆς ὁποίας πᾶσα τῶν βυτίδων πτυχὴ ἦτο ἔκφρασις ἄλλους καὶ καμάτου.

Εἰσηρχόμεθα ἤδη εἰς τὸ πτωχὸν χωρίον τὸ ἀπλούμενον ἐπὶ τοῦ πηλοῦ τῆς ὑγρᾶς πεδιάδος, ἀληθὲς λασποχώρι. Οἱ τοῖχοι τῶν ταπεινῶν οἰκίσκων ἐκ πλίνθων ἦσαν μελανόφαιοι ἐκ τῆς ὑγρασίας καὶ τὰς παλαιὰς κεράμους τῶν χθαμαλῶν στεγῶν ἐκάλυπτε πρᾶσινος εὐρώς.

Εἰς τινα ἀπὸ τὰς τρώγλας ταύτας εἶδε τὸ φῶς, ἔζησε καὶ θὰ ἀποθάνῃ ὁ ἄνθρωπος, οὗτος, ἐσκέφθη. Καὶ ὅμως ὑπάρχουν ἄνθρωποι, ὡς οὗτοι ἐδῶ, οἱ ὅποιοι δὲν γνωρίζουν πῶς νὰ σκορπίσουν εἰς τὰς πέντε ἡπείρους τὰς προσόδους τῶν ἑκατομμυρίων τῶν καὶ ὅμως, ὡς οὗτοι, ἔχει καὶ αὐτός, εἰς τὸν ὁποῖον ἢ τύχη ἀρνεῖται πᾶσαν χαρὰν, ἴσα δικαιώματα ἐπὶ τῆς ζωῆς.

Γ'.

Ἄλλ' ἐνῶ αἱ σκέψεις αὐταὶ ἐπιέζον τὴν ψυχὴν μου, ἱκανὰ βήματα μακρὰν μῖα τῶν καλυδῶν τούτων εἶδον νὰ τρέχουν πρὸς

αὐτὸν μὲ ἀναφωνήσεις χαρᾶς ἀνεκφράστου, μὲ σκιρτήματα, μὲ φυσιογνωμίας, ἐφ' ὧν ἐκυριάρχει ἢ φαιδρότης, τρία παιδία, τῶν ὁποίων τὸ μεγαλύτερον θὰ ἦτο μάλιστα δεκαετής, ὡχρὰ ὡς αὐτός, μὲ στολὴν ῥακῶν ὡς αὐτός.

Καὶ τὸν ἐνηγγκαλίζοντο καὶ ἀνηγρῶντο ἐπ' αὐτοῦ καὶ ἐν τῷ μέσῳ τῶν φιλημάτων τῶν ἠκούοντο αἱ φράσεις: Καλὲ παπποῦ, γλυκεῖ παπποῦ, μᾶς ἄργησε, παπποῦ!

Οἱ ὀφθαλμοὶ τοῦ γέροντος οἱ ἐσθεσμένοι ἔλαμψαν ἐκ χαρᾶς καὶ αὐτὸ τὸ σῶμά του τὸ κεκυφός, τὸ καταποντημένον, ὠρθότο ὑπὸ τὴν ζωογόνον πνοὴν τῆς θεοσοδόλου ταύτης ἀγάπης τῶν μικρῶν βλαστῶν, οἱ ὅποιοι ἐφύγισαν παρὰ τὸν νεκρούμενον κερμὸν του.

Καὶ στρέφων πρὸς ἡμᾶς μὲ μειδίαμα ἀνεκφράστου ἀγαθότητος μᾶς ἐκάλεσε «στὸ φτωχικό του, ἔτσι γιὰ νὰ ξεμουδιάσουμε λίγο καὶ νὰ πάρωμε ἓνα οὔζο».

Ἐδέχθημεν εὐχαρίστως καὶ ἐξήλθομεν τῆς ἀμάξης πρὸ τῆς θύρας του, ἐνῶ ἢ ἄμαξιν τῶν περιηγητῶν ἐξηφανίζετο εἰς τινα καμπὴν τῆς ὁδοῦ.

Ἐκεῖ αἱ αὐταὶ ἐνδείξεις ἀγάπης ἐκ μέρους τῆς θυγατρὸς του, νεκρᾶς χωρικῆς, τῆς ὁποίας ὁ σύζυγος ἔλειπεν ἀπὸ τῆς προτεράϊας εἰς τὴν ἐμπορικὴν πανήγυριν τῆς Λαρίσης. Τὰ αὐτὰ παράπονα, ὅτι ἄργησε, ὅτι δὲν πρέπει νὰ λειώνῃ ἔτσι στὰ ποδάρια, γέρος ἄνθρωπος ὀργώνοντας ὡς στὰ σουρπώματα.

Ἐρριψά βλέμμα ἐταστικὸν εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τοῦ πενιχροῦ οἰκίσκου, ἐνῶ ὁ γέρο-Νασούλας μετέβη εἰς τὸν ἀχυρῶνα νὰ κλείσῃ τοὺς ἀροτῆράς του καὶ ἢ κόρη του ἢ Μαριῶ μᾶς προσέφερε τὸ οὔζον.

Τὸ ἀμυδρὸν φῶς, τὸ ὁποῖον ἐφώτιζε τὸ πενιχρὸν δωμάτιον, ἦτο τὸ φῶς τῆς κανδήλας, ἧτις ἔκαιε πρὸ δύο σητοβρώτων εἰκότων, αἱ ὁποῖαι ἦσαν ἐκεῖ ἐξ ἀμνημονεύτου καὶ εἶχον τεθῆ ἐπὶ τοῦ στηθους ἔλων τῶν νεκρῶν προηγουμένων γενεῶν. Καὶ τὸ μέγα κιώτιον μὲ τοὺς ἐσθεσμένους χρωματισμούς, ἔπου ἐφυλάσσοντο τῆς Μαριῶς τὰ προικιά, ἐφρούρησε τὴν προῖκα μητρὸς, μᾶμμις,